

Persoanele reprezentate de Promo-LEX au contribuit la modificarea mecanismului legal de documentare a populației din stânga Nistrului

Procesul de documentare a populației, în condițiile în care o parte din teritoriu se află în afara controlului autorităților constituționale, este unul dificil și complex. Documentele eliberate de către administrația de la Tiraspol se află în afara legii, deoarece provin de la organe care nu funcționează pe o bază constituțională ce reflectă o tradiție juridică compatibilă cu Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. Ca urmare, majoritatea locuitorilor raioanelor din stânga Nistrului și municipiul Bender întâmpină probleme în perfectarea actelor de identitate. Într-un comentariu pentru IPN, avocatul Asociației Promo-LEX Pavel Cazacu subliniază că, și în aceste condiții, documentarea locuitorilor din regiunea transnistreană rămâne o obligație a autorităților constituționale, fiind necesară inclusiv procesului de integrare deplină a acestor persoane în societate. Mai mult ca atât, documentarea acestor categorii de persoane poate contribui la stoparea fenomenului de trafic de ființe umane, deoarece persoanele nedocumentate sunt vulnerabile sub acest aspect.

Identitate stabilită după mai bine de doi ani de umblat pe la ușile birocrăției moldovenești

Astăzi, o persoană născută în raioanele din stânga Nistrului și municipiul Bender poate fi documentată la solicitarea unuia

dintre părinți, care deține un act de identitate eliberat de către o autoritate recunoscută. Există categorii de persoane care au obstacole majore în procesul de documentare, spre exemplu orfanii sau copiii ai căror părinți nu dețin acte de identitate. În acest sens, sunt reprezentative situațiile a doi tineri din regiunea transnistreană care au solicitat asistența juridică a avocaților Promo-LEX.

Prima persoană care a fost reprezentată de către avocații Promo-LEX este Serghei Bondarev, originar din Bender, care la vârsta de 21 de ani nu avea încă un certificat de naștere. Cu toate că deținea documente eliberate de către administrația de facto de la Tiraspol, lipsa actelor eliberate de autoritățile constituționale reprezenta o limitare evidentă a posibilităților legate de respectarea drepturilor sale și a șanselor de dezvoltare individuală sau a aspectelor legate de viața privată. După mai bine de doi ani de eforturi și umblat pe la ușile birocrăției moldovenești, precum și o serie de ședințe de judecată, la 15 decembrie 2015, Judecătoria mun. Bender a admis cererea avocaților Promo-LEX și a stabilit identitatea cetățeanului Bondarev Serghei.

Cazul lui Alexandru Rjavitin depășește problema documentării. Acesta, fiind înrolat forțat, a fugit din structurile paramilitare din regiunea transnistreană în august 2015, a trecut râul Nistru și a mers trei zile pe jos până la Chișinău, în uniformă militară și în șlapi. Alexandru „a dezertat” din „armata transnistreană” pentru că n-a mai suportat violența și relele tratamente la care era supus în mod continuu. Pentru că nu avea acte de identitate, era nevoit să muncească neoficial. La 11 iulie 2018, după aproape 3 ani de la momentul „dezertării”, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea avocatului Promo-LEX de documentare a lui Alexandru.

Mecanism legal de documentare a persoanelor din regiunea transnistreană

Cazurile acestor tineri sunt reprezentative pentru un număr

mult mai mare de locuitori ai regiunii transnistrene, menționează avocatul Pavel Cazacu. Instituirea unor pârghii legale care să faciliteze procesul de documentare a acestor categorii de persoane a devenit între timp inevitabil. Ca urmare a acțiunilor repetate de advocacy pe problema documentării persoanelor din regiunea transnistreană, inclusiv ale Asociației Promo-LEX, autoritățile constituționale au început instituirea unui mecanism legal care are scopul de a facilita procesul de documentare a acestor persoane.

La 22 decembrie 2017, a fost modificat și completat articolul privind actele de stare civilă, care se referă la certificarea faptelor de stare civilă produse și înregistrate de administrația de facto din localitățile din stânga Nistrului și municipiul Bender. Prin modificările operate s-a dorit ca faptele de stare civilă (nașterea, adopția, căsătoria, divorțul, decesul etc.) produse și înregistrate în localitățile din stânga Nistrului și municipiul Bender să fie confirmate prin eliberarea documentelor de stare civilă de către autoritățile constituționale competente ale Republicii Moldova, în cazul în care înregistrarea lor s-a produs în condiții similare cu cele reglementate de cadrul legal al Republicii Moldova. Realizarea acestui mecanism este încă în proces, la 13 iulie 2018 a fost plasat pentru consultare pe pagina web a Ministerului Justiției împreună cu nota informativă.

Necesitatea acestui mecanism este indubitabilă, subliniază avocatul Promo-LEX, mai cu seamă că, potrivit Curții Europene pentru Drepturile Omului și a Curții Internaționale de Justiție, principiul de nulitate al actelor organelor neconstituționale nu se extinde la chestiunile ce vizează înregistrarea nașterii, deceselor și căsătoriilor, efectele cărora, dacă vor fi ignorate, va fi doar în detrimentul locuitorilor din acest teritoriu. În ciuda importanței acestui mecanism de facilitare a documentării, autoritățile constituționale urmează să fie extrem de prudente și să

stabilească niște reguli extrem de clare și riguroase pentru această procedură.

Măsuri de luat pentru a evita riscul ca persoane cu interese dubioase să obțină cetățenia Moldovei

Potrivit noilor modificări, „persoanele cu vârsta de peste 18 ani, născute pe teritoriul Republicii Moldova, care nu sunt luate în evidență de autoritatea competentă ca cetățeni ai Republicii Moldova și care nu dețin dovada cetățeniei sunt recunoscute ca cetățeni ai Republicii Moldova (...)”. Astfel, potrivit avocatului Pavel Cazacu, în cazul în care vor exista defecte sau lacune în procedura de confirmare a faptelor de stare civilă, există riscul real ca anumite persoane cu interese dubioase să poată obține cetățenia Republicii Moldova. Astfel, este fundamental ca autoritățile constituționale să aibă capacitatea să verifice dacă un certificat de naștere din stânga Nistrului nu este eliberat în mod fraudulos, pentru că riscul comiterii fraudelor și a actelor de corupție într-un teritoriu necontrolat este și mai mare. În lipsa unei verificări exigente a acestor proceduri ne vom regăsi în situația în care prin utilizarea unui mecanism ce are scopuri nobile, unele persoane vor obține certificat de naștere de la autoritățile constituționale. Iar ulterior, aceleași persoane vor avea posibilitatea să obțină cetățenia Republicii Moldova prin procedura simplificată a recunoașterii.

Actul de stare civilă și actul de identitate reprezintă cele mai importante acte pe care le deține o persoană și pe care le utilizează în vederea legitimării și identificării în relațiile dintre cetățeni și orice alte persoane fizice și juridice. Ca urmare a acțiunilor de advocacy, inclusiv din partea Asociației Promo-LEX, Guvernul Republicii Moldova a început procedura de constituire a mecanismului de documentare a populației din stânga Nistrului și mun. Bender, or ingerința în acest drept poate provoca violări grave ale vieții private. În același timp, autoritățile constituționale urmează să

depună maximă diligență în reglementarea detaliată a acestui mecanism, în caz contrar, o reglementare defectuoasă poate produce consecințe serioase în adresa securității.

Sursă: ipn.md